

ÎNCHEIERE

25 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan
Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 aprilie 2016,

c o n s t a t ă

La 03 februarie 2016, Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că la 09 septembrie 2006 organul de urmărire penală din cadrul Inspectoratului de Poliție Strășeni, în baza plângerilor depuse de către dânsii a pornit două cauze penale în privința lui Bejenaru Radic Vasile, care prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la Străisteanu Gheorghe bunuri materiale în mărime de 88 320 lei. În cadrul efectuării urmăririi penale, reclamantii au fost recunoscuți în calitate de părți vătămate.

Indică Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia că atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul judecării cauzei în instanța de judecată, au înaintat către inculpatul Bejenaru Radic acțiune civilă prin care au solicitat repararea prejudiciului material cauzat în sumă de 88320 lei cu încasarea dobânzii de întârziere conform art. 619 Cod civil. La 24 septembrie 2008, Procuratura r-lui Strășeni a expediat cauza penală pentru examinare conform competenței la Judecătoria Strășeni. La 28 noiembrie 2008, cauza penală a fost strămutată la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, fiind

repartizată judecătorului Liuba Pruteanu care intenționat a tergiversat examinarea pricinii timp de cinci ani.

Declară reclamantii că prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 iunie 2013, Bejenaru Radic a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani cu suspendarea condiționată a executării pedepsei. Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Străisteanu Gheorghe a fost admisă parțial cu încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 43939,27 lei. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 iunie 2013 a fost casată integral și pronunțată o hotărâre nouă de recunoaștere a lui Bejenaru Radic vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani. În baza art. 385 Cod de procedură penală a fost micșorat termenul închisorii până la 7 ani, fiind constatată încălcarea termenului rezonabil la examinarea cauzei penale. Totodată, a fost admisă acțiunea civilă cu încasarea din contul lui Bejenaru Radic în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe a sumei de 88 320 lei.

Consideră Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia că acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și instanțelor de judecată, comise intenționat și constatate printr-o hotărâre judecătorească definitivă și executorie, cad sub prevederile Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Menționează reclamantii că finisarea judecării cauzei penale pentru ei este importantă, deoarece inculpatul Bejenaru Radic i-a prejudiciat cu sume deosebit de mari, care timp de 10 ani nu pot fi recuperate. Estimează prejudiciul moral cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de judecare a acțiunii civile în mărime de 36 000 lei, exprimat prin sentimente de frustrare, anxietate și dificultate în depășirea obstacolelor impuse de acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și instanțelor de judecată.

Solicită Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral în mărime de câte 18 000 lei pentru fiecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, acțiunea a fost admisă parțial cu constatarea încălcării dreptului lui Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia a câte 5000 lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 aprilie 2016.

Instanțele de judecată au concluzionat că având în vedere că judecarea cauzei penale pornită la 09 septembrie 2006, în cadrul căreia la 08 iunie 2012 părțile vătămate Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia au înaintat acțiune civilă, nu a fost finalizată până la momentul pronunțării hotărârilor, adică peste aproximativ zece ani, se constată încălcarea dreptului ultimilor la judecarea în termen rezonabil a acțiunii

civile în cadrul cauzei penale. Totodată, instanțele ierarhic inferioare au considerat că suma solicitată de 18 000 lei pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral este excesivă și disproporționată și au apreciat că suma de 5000 lei fiecăruia este suficientă pentru repararea prejudiciului moral cauzat.

La 12 decembrie 2016, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016 și hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, Ministerul Justiției a invocat interpretarea în mod eronat a prevederilor legale de către instanțele ierarhic inferioare, or, perioada îndelungată de examinare a cauzei penale nu poate fi imputată exclusiv instanței de judecată, părțile contribuind în mare măsură la durata procesului.

Menționează recurentul că omisiunea intimațiilor-reclamanți de a obiecta împotriva amânărilor ședințelor de judecată nu le permite să pretindă violarea art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului (cauza Ciricosta și Viola contra Italiei), pretențiile lui Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia fiind abuzive și cu interes pecuniar.

Consideră Ministerul Justiției că în speță miza pentru intimații-reclamanți nu este primordială, iar pe parcursul examinării cauzei penale instanțele de judecată au ținut cont de principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale și au creat condiții egale părților pentru exercitarea drepturilor lor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016 a fost expediată în adresa Ministerului Justiției la 30 septembrie 2016 potrivit scrisorii de însoțire (f.d. 111), însă nu conțin date cu privire la recepționarea acesteia de către recurent.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Ministerul Justiției la 12 decembrie 2016, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 28 decembrie 2016, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, iar argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului, argumentul recurentului Ministerul Justiției precum că perioada îndelungată de examinare a cauzei penale nu poate fi imputată exclusiv instanței de judecată, părțile contribuind în mare măsură la durata procesului, or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată sau a organului de urmărire penală.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului precum că omisiunea intimațiilor-reclamanți Străisteanu Gheorghe și Străisteanu Natalia de a obiecta împotriva amânărilor ședințelor de judecată nu le permite să pretindă violarea art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, invocând în acest sens cauza Ciricosta și Viola contra Italiei, deoarece circumstanțele acestei pricini sunt diferite de situația specifică din cauza Ciricosta. În acea cauză, Curtea a notat introducerea recentă a unui recurs pentru întârzierile în cadrul procedurilor judiciare și că, la ziua hotărârii sale, era prea devreme de a verifica eficacitatea acestuia (§ 31). Mai mult ca atât, numărul total și durata amânărilor în cauza Ciricosta era atât de mare încât afecta serios întreaga durată a procedurilor, în timp ce la caz au fost prezentate probe a doar câtorva amânări ce nu

puteau afecta întreaga durată a procedurilor, părțile vătămate neinfluențând în mod semnificativ durata judecării cauzei penale.

Afară de aceasta se reține că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 septembrie 2016, au fost admise recursurile declarate de către inculpatul Bejenaru Radic și avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Bejenaru Radic, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 în cauza penală privind-l pe Bejenaru Radic cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic